

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 117

Про затвердження роз'яснення щодо звільнення адвоката від обов'язку збереження адвокатської таємниці в межах, необхідних для захисту його прав і інтересів

«18» жовтня 2025 року

с. Плав'я, Львівська область

Рада адвокатів України, розглянувши запит адвоката [REDACTED] від 13 червня 2025 року про надання роз'яснення щодо обов'язку збереження адвокатської таємниці в межах, необхідних для захисту його прав та інтересів, в контексті положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо звільнення адвоката від обов'язку збереження адвокатської таємниці в межах, необхідних для захисту його прав і інтересів (додається).
2. В.о. Секретаря Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника, а також опублікувати його на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/ Лідія ІЗОВІТОВА

В.о. Секретаря Ради адвокатів України

/підпис/ Ганна ЛАЗАРЧУК

**Щодо звільнення адвоката від
обов'язку збереження адвокатської
таємниці в межах, необхідних для
захисту його прав та інтересів**

Рада адвокатів України, розглянувши запит адвоката [REDACTED] від 13 червня 2025 року вих. № 1306/25 щодо надання роз'яснень чи має право один адвокат передавати іншому адвокату договір про надання правничої допомоги та процесуальні документи, створені під час роботи з клієнтом, в контексті обставин зазначених у зверненні, звертає увагу на наступне.

Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон), адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту.

Види адвокатської діяльності закріплені у статті 19 Закону. Підстави для здійснення адвокатської діяльності в Україні регламентовано розділом IV Закону, зокрема, адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правничої допомоги, що укладається в письмовій формі (статті 26, 27 Закону).

Згідно пункту 4 частини 1 статті 1 Закону договір про надання правничої допомоги – домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правничої допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правничої допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору. До договору про надання правничої допомоги застосовуються загальні вимоги договірного права (частина 3 статті 27 Закону).

Таким чином, укладання адвокатом договору про надання правничої допомоги є підставою для здійснення цим адвокатом адвокатської діяльності у відповідності з умовами укладеного договору, з дотриманням вимог Закону та Правил адвокатської етики.

Відповідно до статті 22 Закону адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про

надання правничої допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

Інформація або документи можуть втратити статус адвокатської таємниці за письмовою заявою клієнта (особи, якій відмовлено в укладенні договору про надання правничої допомоги з передбачених цим Законом підстав). При цьому інформація або документи, що отримані від третіх осіб і містять відомості про них, можуть поширюватися з урахуванням вимог законодавства з питань захисту персональних даних. Обов'язок зберігати адвокатську таємницю поширюється на адвоката, його помічника, стажиста та осіб, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також на особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю. Адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання зобов'язані забезпечити умови, що унеможливають доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошення.

Правові наслідки припинення, розірвання договору про надання правничої допомоги встановлені частиною 2 статті 29 Закону, згідно якої договір про надання правничої допомоги може бути достроково припинений за взаємною згодою сторін або розірваний на вимогу однієї із сторін на умовах, передбачених договором. При цьому клієнт зобов'язаний оплатити адвокату (адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню) гонорар (винагороду) за всю роботу, що була виконана чи підготовлена до виконання, а адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язаний (зобов'язане) повідомити клієнта про можливі наслідки та ризики, пов'язані з достроковим припиненням (розірванням) договору.

Відповідно до статті 31 Правил адвокатської етики затверджених 09 червня 2017 року Звітно-виборним З'їздом адвокатів України 2017 року зі змінами (далі – ПАЕ), клієнт та/або особа, яка уклала договір в інтересах клієнта, має право розірвати договір з адвокатом в односторонньому порядку на умовах, передбачених договором. При цьому клієнт та/або особа, яка уклала договір в інтересах клієнта, зобов'язаний сплатити адвокату (адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню) гонорар за всю роботу, що була виконана (надані послуги) чи підготовлена до виконання, а також компенсувати усі витрати за цим договором. Розірвання договору про надання правової допомоги з ініціативи клієнта та/або особи, яка уклала договір в інтересах клієнта, не є

показником незадовільної роботи адвоката (адвокатського бюро, адвокатського об'єднання).

Отже, в разі не виконання клієнтом зобов'язань по оплаті адвокату гонорару за договором про надання правничої допомоги, у останнього виникає право на судовий захист, гарантоване статтею 55 Конституції України, а також право на професійну правничу допомогу, гарантоване статтею 59 Конституції України.

В той же час, відповідно до положень статті 22 Закону та статті 10 ПАЕ, у разі пред'явлення клієнтом або особою, яка звернулася за професійною правничою (правовою) допомогою, будь-яких вимог до адвоката у зв'язку з адвокатською діяльністю, адвокат звільняється від обов'язку збереження адвокатської таємниці (конфіденційної інформації) в межах, необхідних для захисту його прав та інтересів.

Відповідно до статті 59 Конституції України кожен має право на правничу допомогу. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав. Відповідно до Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009 у контексті частини першої цієї статті „кожен має право на правову допомогу“ поняття „кожен“ охоплює всіх без винятку осіб — громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України. Здійснення права на правову допомогу засноване на дотриманні принципів рівності всіх перед законом та відсутності дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Таким чином, особа, яка є адвокатом також має законне конституційне право на правничу допомогу, яка може надаватися іншим адвокатом.

За розглядом обставин, зазначених у запиті адвоката, який передав іншому адвокату договір про надання правничої допомоги та процесуальні документи, створені під час роботи з клієнтом, уклавши з іншим адвокатом договір про надання правничої допомоги, з метою звернення до суду з позовною заявою про стягнення несплаченого гонорару клієнтом, вбачається що норми Конституції України та профільного закону вступають у дію одночасно.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Верховенство конституційних норм

поширюється на всі сфери державної діяльності, в тому числі і на законотворчий процес.

В контексті наведеного, слід відзначити, що релевантними до застосування є норми Конституції України, яка є основним законом держави і має найвищу юридичну силу.

Для розкриття змісту правової норми, коли відсутня пряма норма, що регулює конкретну ситуацію, шляхом перенесення змісту подібної (аналогічної) норми на нерегульовану застосовується принцип тлумачення за аналогією. У нормотворчій техніці цей принцип допомагає створювати більш гнучкі та вичерпні закони, дозволяючи уникнути прогалин у правовому регулюванні, а також може використовуватися для усунення двозначностей та протиріч у вже існуючих нормах. Його застосування полягає у порівнянні змісту двох схожих норм права і подальшому застосуванні тих самих правових наслідків, які передбачає одна норма, до іншої ситуації, що регулюється іншою нормою.

Виходячи з наведеного вище, якщо адвокат змушений захищатись від елементів деліктних чи інших зобов'язальних правовідносин, до таких правовідносин положення частини 4 статті 22 Закону та частини 9 статті 10 ПАЕ мають застосовуватися за аналогією.

Відповідно до статті 28 Закону однією з підстав відмови від укладання договору є заборона на укладання такого договору, якщо його виконання призведе до розголошення адвокатської таємниці. В даному випадку, це стосується адвоката, який має в обов'язковому порядку відмовитись від укладання договору про надання правничої допомоги з новим клієнтом, якщо такий договір призведе до розголошення адвокатської таємниці, якою вже володіє адвокат. В описаній у зверненні ситуації, мова йде про можливе розголошення адвокатської таємниці адвоката, який має статус клієнта. У зазначеній конструкції додатковим гарантом недопущення розголошення інформації, яка має статус адвокатської таємниці виступає адвокат, який приймає на себе доручення від колеги адвоката на надання йому правничої допомоги, з метою стягнення несплаченого гонорару. Такий адвокат, ознайомившись із документами, що містять статус адвокатської таємниці (договір про надання правничої допомоги та процесуальні документи), уклавши договір про надання правничої допомоги, приймає на себе обов'язок в нерозголошенні інформації, яка стала відома йому під час виконання його професійних обов'язків, що унеможлиблює подальше розголошення такої інформації. В інакшому ж випадку, без отримання вказаних документів, адвокат позбавлений можливості написання позовної заяви, її обґрунтування та

долучення таких документів в якості доказів, тобто виконання умов договору про надання правничої допомоги.

Таким чином, під час звернення до суду, а також укладання договору про надання правничої допомоги з іншим адвокатом з метою стягнення в судовому порядку обумовленого, але несплаченого гонорару клієнтом за надання правничої допомоги, адвокат реалізує свої права на судовий захист та професійну правничу допомогу та звільняється від обов'язку збереження адвокатської таємниці (конфіденційної інформації) в межах, необхідних та достатніх для доведення свого права перед судом на отримання не оплаченої суми гонорару.
